

ОКТАБРЬ

14

суббота
1939 он
№ 238 (2938)
Сэн 10 мүнэг

БҮРТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Б.М.
Обкомой ба
БМАССР-ий Верховно
Советдэй Президиумдэй
О Р Г А Н

Шэнэ алфавидыг бүгэдын достояни болгое

СССР-эй ба Союзна, автономно республикануудай Верховно Советуудтэ хүнгэлтанууд дээрэ коммунистууд ба партийна бэшэнуудтэй сталинска блогот гайхамшаг илалта болбол Ленинскэ—Сталинскэ национальна политикын торжествон буюу бүхы дэлэхэдэ харуулаа. Мүнөө, манай оронд хүдэлмэришэд, колхознигууд ба социалистическэ интеллигенци хадаа нутагуудадхи Советуудтэй хүнгэлтанда большевистскээр бэлдхэжэ байна. Хэдэн мянган агитаторнууд болбол большевик үгтэ үргэн арадта абашажа, тэдэнэй дунда агитационно-массова хүдэлмэришэ ехэ энхитэйгээр ябуулна. Эдэ хүнгэлтанууд болбол манай агуухэ СССР-эй арадуудай моральн-политическэ нэгдэлтэй шэнэ демонстраци болхо байна.

ВКП(б)-ийн историческа XVIII съезд болбол «хүдэлмэришэн ангилан культурна техникескэ хэмжээн инженерно-техническэ ажалай хүдэлмэришэдэй хэмжээдэ хүртэр дээшлүүлхэ историческэ хэрэгтэ тоно алхамыг бэлдүүлхэ» гэжэ, культурна байгуулалтын туйлай ехэ программыг хараалдан байна.

Тус съезд дээрэ нүхэр Молотов болбол: «... Энэ зорилгыг хүсэд шидхэлхэ хадаа хэдэн арбан жилиудыг эрхэжэ байна, зүгээр бидэнэр энэ замаар амжалтайгаар ябанабди. Гурбадугаар табижитай план хадаа энэ агуухэ зорилгыг шидхэлхэдэ, бидэнэр үшөө нэгэ шатада дээшлүүлхэ байна» гэжэ хэлэжэ нэн.

Бүхы культурна байгуулалтын хэмжээгээр болбол дээрэ зургаадан гол зорилгыг ойрын гатта шидхэлхэдэ зорюулагдан байна ёһотой.

Агуухэ Октябрскэ социалистическэ революциин иланайн результатта, бурят-монгол арадай экономика ба культурн хүгжэн бадараха зам нээгдэнэ байна. Ленин—Сталиной партиин хүтэлбэрээр, агуухэ орд арадай ахадугуй түнхалмажаар, манай бурят арад болбол формоор национальна, худхаараа социалистическэ культурне дэлгэрүүлжэ байна.

Ажлын ба культурна байгуултануудай гайхамшаг амжалтанууд болбол Советскэ национальна республикануудай урда хэлэбшэгэй фронт дээрэ шэнэнүүд оргилонудыг табила. Мүнөө гэдэ, хэлэнэй байгуулалтын нэгэн тухала асуудал болбол Сталин эпохын эрэлтэ хангахаар, шэнэ бэшгэе хүгжүүлхэ боло. Хэлэ ба бэшгэе хүгжэлтэ хама, графика ба орфографие байгуулалтай, революционно-советскэ терминологие байгуулалтай гатта барисаатай.

Бурят-Монголой бэшгэе орд алфавидта оруулаха тухай БМАССР-ий Верховно Советдэй Президиумдэй Указ гарганаар таба хая шатуу болобо. Энэ Указыг манай республикын колхознигууд, хүдэлмэришэд ба интеллигенци тон халуунаар угтаа.

Бурят-Монгол хэлмэ шудалга, манай республикын бүхы тургуулнуудта, сентябрийн 1-нэ шэнэ алфавит дээрэ заагдажа хэллэ. Хэрбээ энээнхэ урда манай хурагшад орд алфавит үзэдэг байгаа наа, мүнөө нэгэ алфавидаар хоёр хэлэ үзэжэ шадаха боло. Орд хэлэнэй абаануудан бурят хэлэнэй абаануудта тон дүтэрхэй байһаннаа, бэшгын дүримнэй ойлгостой ба бонор боло.

Латин алфавиднаа орд алфавидта оролго болбол юрын техникескэ хэрэг бэшэ, гүрэнэй политическэ удхашанартай хэмжээгээр мүн. Шэнэ алфавидта оролготой дашарамдуулан, грамматикын олон асуудалууд элшгүүлэгдэхэ, орфографийн дүрим ойлгостой болгогдохо байна. Буржуазна националистууд—арадай бузар дөхмөл болбол Бурят-Монголой хэлэ литературин

фронт дээрэ багабэшэ хоролго хэһэн байна.

Бурят-Монголой большевигүүд болбол дайсадай хороллогын хойшолонгуудыг эрид усалхан, бурят-монголой хэлэ бэшгэе саа-шадахи бадаралтын түлээ тэмсэжэ байна. Манай ажалшад ба тэдэнэй үхибүүд, бурят хэлэ бэшгэе үзэхэеэ хамта, хоёрдох туралхи хэлмэ—орд хэлмэ амжалтайгаар шудална.

Шэнэ бэшгэе бүхы ажалшад достояни болгохын тула хэдэ хэдэн хэмжээгээр буулганууд бэлдхэжэ байна. Б.М. гүрэнэй хэлбэлээр бүхы учебнигууд орд алфавидта оруулагдана. Типографидта шэнэ алфавидтай шрифтууд абтаа. Зарим организацинууд ба учрежденинуудтэй (Верховно Совет) дэргэдэ шэнэ алфавидта хуралсаха кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Хэлэ, литература ба историн научно-шанжалгын институт болбол Бурят хэлэнэй научна синтаксис, орфографийн словарь, орд-бурят хэлэнэй словарь, хари үгэнүүдтэй словарь, философскэ словарь г.м. бэлдхэжэ байна.

Гэбэшэ, шэнэ алфавидыг үзэлгэ юрэнкы дээрэ республика дотор тон муугаар ябуулагдана. БМАССР-эй Наркомпрос болбол хургуулнуудта зааха багшанарай курс үнгэргэхэеэ ондоо юмшэ хэргүй. Ажалшан массе шэнэ алфавидта хургаха хүдэлмэриш план ба тэрэндэ бэлдхэл ябуулагдугуй, самокетто табигданан байна. Методическа заабары, учебнигуудтэй үгс дээрлэхэ, шэнэ алфавидыг ба үндэн хэлбэшгэе үзэлгэ хангалтугээр ябуулагдана гэһэн сигналууд ороно. Лата дээрэ граммота болоһон хэдэ мянган хүнүүд шэнэ бэшгэе хургаха багшанарыг үннэй хүлээнхэр.

Наркомпрос ба Бургиз хоёрой хүтэлбэрлэгшэдэй зүгһөө энэ хэрэгтэ харуулсалгагүйгээр хандан дээрлэхэ, хэдэн зуугаад хурагшад мүнөө хүртэр, шэнэ алфавит дээрэ нэгшэе учебник абаадуй байха юм.

Республиканска ба аймагуудай олонхи организацинууд, учрежденинуудтэй дэргэдэ шэнэ алфавит үзэлгын кружок мүнөө хүртэр эмхидхэгдэдуй.

Эдэ организацинуудай хүтэлбэрлэд хадаа БМАССР-эй Совнаркомд мөй, энэ оной майн 28-най, шэнэ алфавидта хуралсаха тухай хотоголой дүүргэлтын түлээ харуусаха байһанаа мартаһан боло. Олонхи аймагуудта колхознигуудтэй, служашинарай лунда шэнэ алфавит үзэлгэ ябуулагданагүй гэжэ манай сельхорнууд мэдэхээнэ. Хорин аймагай Дээдэ Худалдэй сумонд бэшгэ мэдэхэгүй 255 хүнүүдхэ 53-нэ хураа. Тус аймагай Чесанын сумонд, Калановичин нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэн нүхэр Д. Мангалев) бэшгэ мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ хүнүүд олон байбашэ, багшын үгс дээрлэхэ, хуралсангүй. Дээрэ дурсагданан фактууднаа зохио вывод хэхээр боло.

Наркомпрос ба ВКП(б)-ийн айкомуудай, аймисполкомуудай хүтэлбэрлэгшэд ба сумонд советууд, колхозой правленинууд хадаа ажалшан массе шэнэ алфавидта үргэнээр хургахын хэрэгтэ анхарааа хандуулан, ойрын гатта эрид хэмжээнүүдэ абаха ёһотой.

Шэнэ алфавидыг ажалшад дунда бэлдүүлхын тула Совнаркомдэй зүгһөө тусгаар хэмжээ абахаар боло.

Манай республикын хүдэлмэришэд, колхознигууд, советскэ интеллигенци болбол агуухэ Октябрскэ Социалистическэ революциин XXII жэлэй ой хүртэр, бэшгэ мэдэхэгүй бүрин усалхаха таяа хамта, шэнэ алфавидыг олонд достояни болгожо, энэ фронт дээрэ амжалтануудыг туйлахан сохотой.

ТУРВУ СТАХАНОВЦУУД

Улан-Удын авторемлесаводой хүдэлмэришэд—стахановцууд болбол Сталинскэ Гурбадугаар Табижитай нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсожо, сентябрийн 1-нэ абаһан социалистическэ хургалуудаа үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, механическэ станхон стахановцууд нүхэд Вачеков—397 проц., Воронцов—335 проц., шудалгын механик нүхэр Сахаровский—328 проц., Пар-

шиков—257 проц.; автотракторна пеххөө нүхэд Плюсин—255 проц., Прокопьев—237 проц. г.м. показателнуудыг харуулан байна.

Мүнөө, Агуухэ Октябрскэ Социалистическэ Революциин XXII жэлэй ой бүри байнууд показателнуудтайгаар угтахын тула, Октябрийн урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсоо.

Терехова.

ОКТАБРИЙН УРДА ТЭЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИЕ БҮХЫХЭМЖЭЭГЭЭРЭНЬ ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ

ОЛОНСТАНОК ДЭЭРЭ ХҮДЭЛМЭРИЛХЭНЭЙ РЕЗУЛЬТАДУУД

Мүнөө, стахановска хүдэлмэришэ шэнэ зүйл—олонстаночна хүдэлмэришэ оролго хадаа предпринятинуудта тон түргэнээр дэлгэрэжэ байна. Үйлэдбэришэдэй түрүү хүнүүд—стахановцууд болбол олонстанок дээрэ хүдэлмэрилжэ, гайхамшаг показателнуудыг харуулаа.

Улан-Удын ЦВЗ-гай инструментальна цехын солото стахановец, нүхэр Коноплев (строгальщик) хадаа олонстанок дээрэ хүдэлмэрилдэг бодоо. Энээнэйгээ ашаар сменнэ нормоёо 1714 проц. хүртэр дүүргэжэ, урдань үзэгдэгүй, гайхамшаг показателнэ туйлаа. Нэгэ смена соо (7 часай торшо соо) 251 тухариг зарбатна хулаһа олоһон байна. Энэ цехын түрүү фрезеровщик—олон-

станочник нүх. Курочин мүн эе хүдэлмэришэ эрхим результатые харуулан байна гэвэл, нэгэ үдэрийгөө үйлэдбэрийн даабаринэ 724 проц. хүртэр дүүргэжэ смена соогоо 105 тухариг хулаһа олобо.

Олон фрезернэ станок дээрэ хүдэлмэрилдэг эрхим фрезеровщик нүх. Беллев болбол үдэрийгөө үйлэдбэрийн нормыг 617 проц. хүртэр дүүргэжэ, 7 часай торшо соо 100 тухариг олоһон байна.

Олон станочна хүдэлмэришэ орохо гэһэн эрмэлзэлгэ стахановцууд дунда үргэн дольбэр дэлгэрэнэ. Энээнэе бүхы условдор хангажа, олонстаночна хүдэлмэришэ үргэн харты нэхэе шухала.

Ц. Заводской.

Товарообородой плание үлүүлэн дүүргэхэ

(Худалдаа эрхилдэг хүдэлмэришэдэй суглаанай резолюциһээ)

Бидэнэр, худалдаа эрхилдэг организацинуудай хүдэлмэришэд хадаа өөһэднйгөө суглаан дээрэ хамтаржа, октябрийн урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсохо тухай асуудалыг хэлсэд, доордурсагданан уялануудыг абаһади:

Хүдэлмэришэдэйгээ дунда, социалистическэ соревновани ба стахановска хүдэлмэришэ тон үргэнээр дэлгэрүүлхэ. Ажалшад хэрэгсэлжэ культурнээр ба хүсэдээр хангажа, үдэр бүхэндэ хэрэгсэлдэхэ эд товарнуудыг элбэгээр худалдаха. Ассортиментнуудыг олодохо.

СССР-эй Верховно Советдэ хүнгэлтын болоһон үдэр—декабрийн 12 хүртэр, бүхы жэлэйгээ това-

рообородой плание сүм дүүргэхэ ба ноябрийн 6 хүртэр IV кварталтайгаа товарообородой планай 60 процентнэй дүүргэхэ. Стахановцуудай зэргынь улам олодохо, ажалтай бүтээсэ дээшлүүлхын ба нийтэ дэбжэлтын түлээ большевистскээр тэмсэхэ.

Социалистическэ үгмэе үргешад—жулигууд—проходимануудтай эрид хатуугаар тэмсэхэ. Нютагуудадхи Советуудтэй хүнгэлтануудта жэшээтэ хайнаар бэлдхэхэ.

Суглаанай даалгабарлар, президиумдэй членүүд—

ДАНИЛОВ
ВАСИЛЬЕВ
ВОИКОВ.

Ой модондой промышленностийн хүдэлмэрилэгшэдыг соревнованида уряалнабди

Бидэнэр, Улан-Удын авторемлесаводой стахановцууд, хүдэлмэришэд, инженернууд ба техникүүд болбол «Красный Пролетарий» заводой хүдэлмэришэдтэй коллектив уряае халуунаар угтаа, бодото уялануудыг абаһади:

Агуухэ Октябрскэ Социалистическэ Революциин XXII ойдо зорюулан, хатуу түлшээр (түлээгээр) абадаг 22 машинаудыг ой модондой ажалыда үгэхэ. Автомашинуудыг хатуу түлшээр ороулаха планаа, болзорлоһон бара урда дүүргэхэ. Ремонттын хүдэлмэришэ отлично шанартайгаар үнэргэхэ.

Пролетарска Революциин XXII ойе үйлэдбэрийн шэнэ амжалтануудтаар угтахын тула, октябрийн 1-нэ уряае үйлэдбэрийн плание бүхыдэ завод дотороо 110 проц., автомашинууд ба тракторнуудай ремонтлогын пехын харын программыг 120 проц. дүүргэхэ. Моторнуудай ба машинуудай ре-

монтын шанарыг эрид хайжаруулжа, голодоһо гарагахагүй.

Олонстанок дээрэ хүдэлмэрилдэг стахановцууд—хүдэлмэришэдэй зэргынь олон болгохо. Техническэ хуралсаһыг тон үргэнээр ябуулажа, 1940 оной январин нэгэндэ, хуралсалайгаа программыг амжалтаттайгаар дүүргэхэ.

Бидэнэр—авторемлесаводой коллектив хадаа нютагуудадхи ажалшадтэй депутатуудай Советуудтэй хүнгэлтануудта бэлдхэл тусаша энергичээр хүдэлмэрилжэ, гарей эзэд ахэнэрнуудыг хүнгэлтын Положениитай ба бусад материалнуудтай хайтар танилсуулабди.

Октябрийн урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсожо, Агуухэ Октябрийн XXII ойе достойноор угтаа уялгыг абаад, республикын ой модондой промышленностийн стахановцууд ба хүдэлмэришэдыг уряалнабди.

Суглаанай президиум.

ҮНДЭР ПОКАЗАТЕЛЬНУУДЫЕ ТУЙЛАА

Агуухэ Октябрскэ Социалистическэ революциин XXII-дохи жэлэй ойе, шэнэ илалтануудтаар угтахыг уряалан, «Красный Пролетарий» заводой хүдэлмэришэдтэй коллектив бэшгэе, Бур-многпромосуодтэй системэдхи промартельнуудтэй коллектив тон ехэ хайшалтайгаар угтаа. Сталинскэ Гурбадугаар Табижитай нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсоһон, түрүү артельнуудын үйлэдбэрийн шэнэ нүүд илалтануудыг туйлаһан байна.

Хорин аймагай «20 годовщина Октября» артель (түрүүлэгшэн нүх. Шулунов) болбол III кварталтайгаа үйлэдбэрийн плание 173 процент дүүргэһэн байна; артель «Прогресс»—139,3 проц., Кузбывской нэрэмжэтэ

артель—114,8 проц., «Кооптруд»—104 процент дүүргэе.

Эдэ артельнуудтэй түрүү хүнүүд—стахановцууд, ударнигууд болбол Октябрскэ революциин XXII жэлэй ойе угтуулан, үйлэдбэрийн показателнуудыг бүри дээшлүүлхын түлээ эршмэтэйгээр тэмсэжэ байна. Үдэрийгөө даабаринэ тон хайн шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэдэг стахановцууд, ударнигууд үдэр бүри ургана. Жэшээлхэд, нүхэр Токмаков («Промкоопит») үдэрийгөө даабаринэ 233 проц. хүртэр дүүргэе. Нүхэд Шавер—161 проц., Смирнов—200 проц., Тасе—200 проц., Климентьев—170 проц., Жан-ту-син—173 проц. г.м. дүүргэе.

Д. Цыренов.

Сахалинска областин Кировскэ районой «1 мая» колхоз обочини хайн ургаса хурлаа. Энэ хадаа Сахалинай хүдэлмэришэдыг овоцоор хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой стахановка Е. П. Семёнова—капустын эрхим ургаса хурлаа.

Н. Шкулиной фото (ТАСС-ын фото клише)

Б. В. ЩУКИН

Борис Васильевич Щукинне хүдөөлүүлгэ

Москва болбол октябрийн 9-дэ, СССР-эй арадай артист Щукинне хүдөөлүүлбэ. Мянгад Москвичууд болбол гениальна актёрта нүүлшингээ уяла үгэхыг, Вахтанговай нэрэмжэтэ театрта ошонд.

14 часта, залда оролго зогсоогдоно. Эндэ, Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай коллектив, искусствын мастернууд, наһа барагшын түрэлхид ба хани нүхэдүүд үлэнэ.

Сценын центрта, үндэр пьесеталь дээрэ, сагаан мраморна урна, Щукин пражтайгаар табигданан байна. Тэрэн дээрэ, пальмово наллануудтаар шэмэгдэн, тэрэнэй тон ехэ портрет харагдана. Ягаа улаахан подшукна дээрэ Лениной орден харагдана, энэгээр, Щукин шагнагданан байгаа.

Хүндэтэ караулай нүүлшын сменнуудтэ нүхэд Вышинский, Храпченко, Солодовников, Москвин, Нежданова, Михоэлс, Симонов, Ромм, Захав, Охлопков ба бусад зогсобо.

15 час. Траурна суглаан нэгдэнэ. СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ оролго нүх. Вышинский, правительствын зүгһөө үгэ хэлэбэ.

Тэрэнэй нүүлгэ, искусствын хэрэгүүдэ эрхилхэ талаар Комитеттэй түрүүлэгшын уялгыг дүүргэжэ нүх. Храпченко, киномагистр хэрэгүүдэ эрхилхэ талаар комитеттэй түрүүлэгшын оролго нүх. Савченко, СССР-эй арадай артистууд нүхэд Хмелев, Михоэлс режиссер Ромм, Фрунзын нэрэмжэтэ РККА-гай Улаан тугта Лениной орденгэ военнэ академиян түлээтгшэ полковник Гарич, РСФСР-эй арадай артист Симонов үгэ хэлэбэ.

Траурна суглаан дүүрэнэ. Щукин пражтай урна хадаа каталь дээрэ табигдана. Траурна процесс болбол Новодевичье Кладбища тээшэ ябана. Мянгад Москвичанууд болбол Щукинэй останкыг нүүлгэ замда үдэхэнэ.

Щукин пражтай урна болбол ородой агуухэ артистууд ба режиссернууд Станиславский ба Вахтанговай хүүрнүүдтэй дүтэ табигдана.

Кладбища дээрэ, искусствын габията деятель Захав, хахасалгын богонихон үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Арадай Комиссарнуудай Совет болбол СССР-эй арадай артист Б. В. Щукинэй хүдөөлүүлгыг гүрэнэй сүет дээрэ абаха гэжэ тогтообо.

Бэшгэ мэдэхэгүйгэ усадхалгаараа түрүү Ярууны аймагта-Улаан туг

Ярууны район болбол бэшгэ мэдэхэгүйгэ усадхаха тусаша парти ба правительствын заабаринуудыг бодото хэрэг дээрнэ бэлдүүлжэ шадаһан байна. Тус районд аравдзон хадаа бүгэдээрөө бэшгэ мэдэхэ боло. Тиммэхэнь, БМАССР-эй Совнаркомдэй дэргэдхи журин болбол аймагууд хооронд дамжуулгын Улаан тугыг энэ аймагта баруулан байна.

Мүн тэршэлэн, аймагай арадай гэгээрэлэй таһаг хадаа нэгдэхэ шагнал—легковий автомашина абаа. БМАССР-эй СНБ болбол бэшгэ мэдэхэгүйгэ усадхаха—нимэ хүндэтэ хүдэлмэришэ дүүргэдэг тусхай илгарһан, түрүү хүнүүдэ шагнаба. Партиин тус ажмод секретарь нүх. Борсое-

выг, аймагай арадай гэгээрэлэй таһагыг даагша нүхэр Игнатевые 1000—1000 тухаригээр шагнаба. ОНО-гой инструктор нүх. Модогоров 800 тухариг мүнгөөр шагнадаа. Эгэтын сомосовдэй түрүүлэгшэ нүх. Доржиев, Ульдергин сомоной, Кировой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүх. Найданов ба мүн энэ колхозой дэргэдхи наһатанай тургуулгын багша нүх. Тамжитов гэгшад 500-500 тухаригээр шагнагданан байна.

Гадна, БМАССР-эй Наркомпрос, энэ хүдэлмэришэ тон активнаар ханданан, активистнуудыг ба ликвидаторнуудыг шагнаһын тула, Ярууны райондо 7000 тухариг табига.

БМАССР-эй 888 төрөншөөл выставкы хараба

Манай республикын хүдөө аж-ахын 888 түрүү хүнүүд ба специалистууд (эвэрхэй тоод) экспонатнууд 1939 оной хүдөө аж-ахын бүхэлээр выставкэд харагдаба. Эдэний дунда, СССР-эй Верховно Советэй депутат Хонхолой МТС-ын солото комбайнер (мүнөө участково механик) нүхэр Варфоломеев; Зэдын аймаг, «Галай Ошон» колхозой түрүүлэгшэ, орденто нүх. Банза-

ракцаев, энэ колхозой хоншоно, БМАССР-эй Верховно Советэй депутат нүх. Сахияева Д. У., Бичурай аймаг, Сталиний нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүх. Иванов; Баргажанай аймаг, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, орденто нүх. Диванов Г. ба бусад олон түрүү хүнүүд выставкы, Москва-столицыне омогорхон хараба.

БМАССР-эй наркомзэ-эй активай совещани

Октябрийн 7-до, ВКП(б)-эй Обкомой заседаниин залда, Наркомзэ-эй хүдөө аж-ахын шэлэй актив, аймаг газар тариалангай тагагуудыг даагдай ба МТС-үүдэй директорнууд харагдагатайгаар үнгэргэгдэбэ. Тус совещани болбол Наркомзэ-эй хүдөө аж-ахын тухай ВКП(б)-эй Обкомой тогтоолой дүүрэгтэй тухай БМАССР-эй газар тариалангай Нарком нүх. Н. П. Ковригинай докладэ дуулаад, Наркомзэ-эй аппаратай ба аймагуудай газар тариалангай тагагуудай хүдөө аж-ахын дутуунуудыг алуулалба. Совещани дээрэ үгэ хэлэһэн 10 гаран нүхэд хадаа Наркомзэ-эй, өөрын-

гөө приказуудай дүүргэлтэе шалгадаггүй байһын, олонхи тагагуудайн начальнигуудай ажалдаа харуусалгагүй өөр хандадаг ба аппаратайнь хүдөө аж-ахын шэлэй инициатива гаргадаггүй байһыне тодорхойлобо. Мүн, эдэнэр хадаа Наркомзэ-эй системин хүдөө аж-ахын үнэмдхон эрхмээр табиха тушаа дурадалнуудыг оруулан байна.

Наркомзэ-эй активай энэ совещани болбол газар тариалангай органуудай хүдөө аж-ахын үнэмдхон эрхмээр табиха тушаа дурадалнуудыг оруулан байна.

Вбэлжэлгэдэ эрхмээр бэлэдхэбэ

ВКП(б)-эй XVIII дахи историческа съезд болбол малажалай урда тон ехэнүүд зоригионуудыг табиа һэн. Тэрэниие хэрэг дээрэн бөлүүлдэ хадаа малажалы эрхм байн усолоннуудаар хангалһаа дулддаха байна. Тиммэй, малнуудыг дулаан ба садхалнаар үбэлжүүлэ хадаа тон харуусалгатай, серьеэно хэрэг мүн. Энэниие ойлогшо, Закаминай аймаг, Мило-Бортоин оомоной, «Улаан-Одон» колхоз малайгаа үбэлжэлгэдэ хайнаар бэлэдхэбэ.

Тус колхоз 60 толгой тугалай телатик баринан ба бусад байрануудыг эрхм шанартайгаар шэнэтэн зааба. Мүн малажал дээрэ хүдөө аж-ахын колхознигуудай гэр-байрануудыг хүсдөөр ремонттожо, тэдэний культуура эрэлтнэ дүүрэн хангаба.

Буда Гэрм. ев.

КОЛХОЗНО РЫНОК ДЭЭРЭ

Улан-Удэ городской колхозно рынок дээрэ, республикын колхозууд ба кохознигуудай хүдөө аж-ахын продукциянууд тон элбэгээр худалдагдана. 1939 он-д 9 нарын торшо соо эндэ 1242976 түхэригтэ—элдэб гурил, 1059261 түхэригтэ хү, 6367064 түхэригтэ майх ниймаагдда, мүн помидор, огурцы, капуста, морковь г. м. ошонхой культурануудай эрьсөөн тон ехэ байна. Тус рынок дээрэ ехэнхидэ Улан-Удын Пригородно, Зайграйн, Тарбагатайн, Селенгин, Мухар-Шабарай аймагуудай колхозууд ба кохознигууд пр-дуктаа асарана.

Зайграйн аймаг, Сталиний нэрэмжэтэ ба Улан-Удын Пригородно район, XVII партсездын нэрэмжэтэ колхозууд энэ жэлдэ арбуз тариха, байн ургаса хуряагаа, тэрэнхээ рынок дээрэ гарагажа эхи эв.

Нима Очиров.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР ОЗИ- МОЙ ТАРИЛГЫН БА НАМА- РАЙ ПАР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ, БМАССР-ЭЙ НАРКОМЗЭ-ЭЙ МЭДЭЭ

1939 он октябрь 5.

Аймагууд	Дүүргэлтэнь проц
Бичурай	135,7
Друуны	20,7
М-Шабарай	103,7
Тарбагатайн	16,0
Кахын	100,0
Кабанский	19,6
Тунхэний	93,3
Зайграйн	15,3
Хорин	89,6
Хойто-Байгалай	84,5
Селенгин	9,5
Закаминай	84,3
Баргажанай	37,1
Зэдын	80,6
Баянтын	9,1
Улан-Удын	80,0
Хамта	25,0
	76,0
	16,0
	12,4
	32,3
	56,6
	25,2
	4,0
Хамта	87,2
	22,8

ХИЛЫН СААНААА ТЕЛЕГРААМАНУУД

Баруун фронт дээрэ

Париж, октябрийн 10. (ТАСС). Усэгдэр үлдэһэн тои и огдоһон францускэ коммунистэ соо ии эжэ хэлэдэнэ: «Москва ба Саарай хоорондох райондо, провинци ай патрульнуудай тон ехэ активност, мүн дэршэ эн Мо-е-льаа Рейн хурэр байһан райондо, хоёр талааа артиллерийн активност тэмдэглэгдэнэ. Далайда,

манай дээрно корабльнуудай на эн хадаа противнигай подводно лодкы амжалтатайгаар атаковалаба».

Мүнөө үлгөөгүүр хэблэгдэһэн францускэ коммунистэ соо ии эжэ хэлэ дэнэ: «Саарааза баруун тээ, провинцигай активност харагдана. Эдэ районнууд, артиллерийскэ буудалтанууд үзэгдэнэ».

Японско армидахи антивоеннэ настроени

Чунцин, Октябрийн 10. (ТАСС). Октябрийн 5-дэ, Наньчэнга, Японско военнэ засагууд болбол антивоеннэ настроенийн түлөө японско 10 солдатуудыг буудаж алаһан байна гэжэ «Гоминь-

гунбао» газета мэдэсэнэ. Чанша шадар японско армийн диндэлтэй дашарамдуулан, японско солдатуудай дунда антивоеннэ настроени саг үргэлжэ үргэдэнэ.

ЧАН КАЙ-ШИДА ШАНХАЙСКА ОБЩЕСТВЕННЭ ОРГАНИЗАЦИНУУ- ДАЙ ХАНДАЛГА

Шанхай, октябрийн 10. (ТАСС). Китайскэ республикын толоонхойхо 23 жэл болболдэной ойдо, Шинхэй элбэ обществениэ органицинууд бол Чан кай-шида ба китайскэ армид хамтарһан хандлгэ эх эсэ. Хандлгэ соо ии эжэ хэлэ дэнэ: «Дайнай болжо эхилһэнэ хойшо 2 жэл үн эрбэ. Манай гегорическэ арми хадаа дайсалда, тон ехэ эдэ нүүдэ үзүүрэлэн байна. Дайсал бол мүнөө, ехэ хэсэг хүрээ мүүдэ. Бидэнэр, Хуань провинциин хойло тис-дэ, манай сэрэ үүдэй нүү эй угаахэ илалтаар оро оронобид, манай алдрга войнонууд болот Битадий национальнэ хүсэд сүлөө өлһөн түлөө тэмсэдэ, өөлдөныгөө хүсгүүдэ хоёр да-

хин ехэдхэ гэжэ найданабид. Шанхайн хүнүн бол болдидыд дүүрэнэр илахада хур эрөө, центральна правительствыгаа политикы дэмжэжэ гэсэн өөлдөныгөө хатуу шанга шийдхөөрине хубилгахагүй».

Мүнөөдэр, китайскэ националь-на празднй ай болоходо, шанхайскэ францускэ концессийн ба уласхоорондын селтльментын ули-цанууд бол китайскэ националь-на үу уудлар шэмэ дэнхэй бай-ба. Массова высун-енинуудыг хорихын зорилонуудаар, уласхоорондын селтльментын засагуудаар, галаваа улицануудта проволочно хаалтанууд бай уулагдаһан, полициин шанга нарыдууд табигд-һан байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

Ленинградскэ граммофонно завод болбол портативна комбинированнэ патефонуудай опытно-образецүүдэ бэлэдхэбэ. Эдэнэр хадаа пружинээр ябуулагдагһаа гадна, электричествээр ябуулагдаг системтэй. Мүн конструкцинь хайжаруулагданхай. Шэнэ патефонуудай шэгнүүринь «ПТ-3» патефонно нэгэ килограммаар бага.

Москвагай, Кировэй нэрэмжэтэ «Динамо» завод дээрэ СССР-эй Верховно Советэй депутат суута фрезеровщик Гудовой хүдөөмэ-

ринин методуудтэ зориулагданхай выставка нээгдэбэ. Найман электрофицированна шитүүд дээрэ диаграммууд, фотоснимканы, модельнууд демонстрировагджа байна.

Миконий нэрэмжэтэ машина-байгуулагч завод (Метитополь) дээрэ найман мориной хүсэтэй, түргэн ябадалтай түрүүшын дизель гарагдаба. Дизель хадаа бүхы техникческэ эрэлтнүүднэ хангана, горючида арбитай. Гүрэнэй комисси хадаа тэрэниие серийнэ үйлдбэрнэ оруулхыг зүбшөөбэ.

БМАССР-эй СОВНАРКОМДО

БМАССР-эй Совнарком болбол сад ба жэмэс тарилгыг колхозуудай ба кохознигуудай дунда үргэ-нөөр дөтөрүүлхэ тухай тогтоомжэ абаа.

Бурят-Монголой, Дээдэ-Березов-кын плбодствын гол пунктте, наушна ба үйлдбэрийн шэглэлтэй, республиканскэ гол пункт болгон реорганизовалха. Тингээд, урийн соринуудыг шалган үзэхэдэ гадна, мүн колхозуудай ба кохознигуудай садудта хэрэг-дэгдэхэ стандартна, хайн шанар-тай плбодной материалнуудыг би-болгожо байхынь, энэ пунктта даалгаха.

Гол пункттын дэргэдэ, 5 га газарта стандартна аялхануудай ба жэмэсүүдэй питомникуудыг тариха.

Окулировочно (болбосоруулагда-һан) материалаар, питомникуудыг хангажа байха базыг байгуулахын тула, гол пункттын дэргэдэ, 10 га газарта сад тариха. Энэниие 1940оной хабарай үедэ ябуулаха гэжэ.

Аймагуудаар байдаг (Селен-гэдэх) питомникуудай хүдөөмэ-риниень хайжаруулахын ушарга, республиканскэ гол пункттын зүг-нөө методическэ ба эмхидхэй тал-таар тэдэндэ туһалажа байха дэһэн байна.

ЭЛДЭБ УШАРАЛ

Мүнгэ хулагайлагша ба-ригдаба. Улан-Удэ городской спенторгын столоводо буфетчи-цэр хүдөөмэрилжэ байһан Пет-чикова С. фий Михайловна гэшэ, үнгэрһэн сентябрь нара соо, сто-ловнигөө кассасаа 2414 түх. 55 мүнгэ хулагайлан абаад, зуга-даһан байгаа.

Тэрэ хадаа октябрийн 6-най үдэр баригдаба. Мүнөө, Петчи-ковай хэрэнь судта үгтэбэ.

Хүдөөмэришэн Таршанай мил-ициин Улан-Удэ городской 1-хи от-

делени болбол хэдэн кармажи-гуудыг баринан байна. Тодорхой-лон хэбэл, Сорокин (1925 ондо түрһэн), Грудинин (1925 ондо түрһэн) ба Пойко (1927 ондо түрһэн) гэгшэд 1938 онхой эхил-жэ, саг үргэлжэ ажэжээг хулагай-нуудыг хэдэг байгаа. Илангаяа, хүнүүдэй кармануудыг тонодог байһан байна. Жэшээхэдэ, эдэ-нэр хадаа 500-һаа дээш карман-на хулагайнуудыг хэдэн байна.

Эдэ карманшигууд хадаа хи-налгада абтаба. Хулагай хэдэгнэ тодорюулагдажа, хэрэгүүднэ суд-та үгтэбэ.

СОВЕТСКЭ МОЛДАВИ

(XV жэлэйн ойдо зориулагдаба)

СССР-эй баруун-урда хиларта, Днестр мураной зүүн эрьсые зубшаад, Украинскэ СССР-эй састава ородог, советскэ багахан республика бии юм. Энэ болбол—8 мянга гаран километр терри-торини эвэлдэг, 600 мянга гаран хүнзонтон, Молдавскэ АССР мүн.

Революциин урда тээ, молда-вануудай ажабайдалань хүшэр хүн-дэ ба сэнгэлбүшөө байдаг һэн. Газарай элдүүригнэ 70 проценти помещикуудта, кулагуудта ба монастырнуудта мэдээтэй байгаа. Молдавскэ арад хадаа газарай магнадууд Тагари-нууд, Ижицкэнүүд ба бусад хашалта дор хэдэн зуун жэлдэ зобожо ябаа. Эдэ ехэнүүд помещикууд бүхан, 10-20-30 мянга гектар хүртэр, газарай угаа ехэ эл-дүүрилгэтэй байһан юм. Эдэний га-зар хадаа ажадаа дуратай молдавскэ таряашадаар элдүүрилгэдэг һэн, таряашад саг үргэлжэ үлэд-жэ, зобожо ябадаг байгаа. По-понууд, кулагууд ба помещикууд болбол молдавскэ таряашдыг «малалжанигууд» гэжэ нэрлэдэг һэн, юндэб габал, таряашад, тү-хэрөөн жэлэй торшо соо малал-гаар—кукурузна кашаар хооло-дог байһан юм. Молдавскэ та-ряашан хадаа талхы, олдошогүй дээрэ тоолодог байгаа. Тэдэнэр бол-бол жэлэй тон ехэ праздннууд-

та эл талха элдэг байгаа. Помещикууд ба кулагууд бол-бол өөлдөныгөө ажыхинуудта шэнииче экспортын тула кул-тивироваладаг һэн. Үгтэйтэй ба дунда шадалта таряашад, олон тоото селонуудта хахад десяти-наа ехэ бэшэ, өөлдөгүи, багахан газартаа кукурузны тариад ба кукурузна кашаар хооллодог һэн.

Молдавскэ арад болбол парска Россидахи эгэл гээгдэнги ара-дуудай нэгэн байгаа. Хүнзониин табанай дүрбэн хубинь үзэг бэшэ мэдэхгүй байһан юм. Бүхы Молдавида, нэгшье Молдавскэ хургуулай байгаагүй. Эзрим үзэл-нүүдэй, жэшээтэбал, Балтскэ үзэдын хүнзониин дунда, арай гэ-жэ 8 проценти үзэг бэшэг мэд-дэг һэн. Молдавскэ арадай хү-дүүн дээрэ попонууд ба монахууд ажаһуудаг байгаа.

Советскэ засагай жэлнүүд-тэ, Молдави болбол танигда-шагүй болоо. Хүнзониин 7-ной 6 хубин ажалладаа хүдөө аж-ахын социалистическэ реконструкци ба индустриализаци болбол Молда-вскэ АССР-ыг тад ондоо болгон хубилган байна. Республикын хүдөө аж-ахы болбол оролоной аж-ахын ургалтаттай нэгэн хамта, винограды, садай, овошын ажалнуудта специализировагд-

на. Мүнөө үедэ, Советскэ Молда-ви хадаа нэлбэража байһан сад бо-лонхой.

Советскэ засагай жэлнүүдэй торшо соо, садудай ба виноградинуудай пошид хадаа 6000-һаа 46-100 гектар хүртэр—7½ дахин ургалан байна. Сахар-на секланы ургасын талаар рес-публика хадаа СССР соо нэгдэх-и нуури эвэлэнэ.

Советскэ Молдавиин, хахатаг-даха бүхы газарнуудай 99,2 проц. колхозуудтай мүнхдөө үг-тэһэн байна. Айл бүхэндэ дундэ жэшээгээр 6,5 га хүртэнэ. По-ленуудай ургасын, үргэн меха-низацийн ашаар, үндэр агротех-ническэ хэрэгсэлнэй ба стаха-новскэ хүдөөлөө үргэнээр дэг-дэрүүлһөн ашаар 4-5 дахин ехэ болоһон байна.

27 МТС-үүд, 1000 гаран тра-кторнууд, 500 комбайнууд, хү-дөө аж-ахын мийгад бусад маши-нууд республикын поленууд дээрэ хүдөөмэрилнэ. Тарилгын бүхы плошаднй, тракторнуудаар элдүүрилэгдэнэ. Оролоной тари-лгануудай хахадань ба наран сэгсгэй 3/4 хубинь комбайнууд-даар хуриалгана. Химическэ удо-бреннэ хэрэгсэлтэ хадаа колхоз бүхэндэ уялга болонхой.

Хуушан Молдавиин бүхы «про-мышленности», хоёр багахан заводууд, архи гарагдаг хэдэн подвалнууд ба тээрмэнүүднэ бү-рилдэг һэн. Молдавскэ АССР болбол өөрынгөө арбантабан жэ-эй юби-эйдэ, шэнээр байгуула-

даһан, тусгайрабат эдэ хоолой социалистическэ промышленнос-той эрбэ. 1933 онд, республика д-тр 220 шахуу промышлен-нэ предриятинууд бии гэжэ тоо-гд-һон байна. Тэдэний дунда жэл соо 1.306 мянган декалитр ви-ноградна архи гарагдаг, 8 заво-днууд ба 20 миллион түхэриг хүр-тэр суммада продукцияг үгдэг 8 консервнэ заводууд бии.

Мүнөө молдавскэ арад болбол Сталинскэ Конституциин наран доро хүжүүн сэнгилгээр ба за-житочнаар ажаһууна. Республика дотор формоороо националь-на, удхынгаа талаар социалистическэ культура бурьялан хүжэнэ. Мол-дави болбол үргэлжэдэ үзэг бэшэ мэдэхэ, республика болоһон байна. 1939 оной эхилдэ, Мол-давскэ АССР болбол 504 эхин ба дунда хургуулинууд, хуралсалай дээдэ заведенинүүдэй ба техни-кумүүдэй бүхэи сетнүүд, 20 гаселүүд, 3 театрнууд, арбад ки-нотеатрууд ба клубууд, 92 боль-ницанууд ба амбулаториууд, 170 фельдшерскэ пунктнууд, үхибүү-дэй 22 амбулаториууд, түрлгын 190 колхозно гэрнүүдтэй байба.

Мүнөө республика дотор, хургу-линууд ба түрлгын гэрнүүдгүй, Молдавскэ кингэнүүд ба гаселүү-гүй селонууд гэжэ байхагүй. Хуушан Молдави хадаа электри-чествые оройдоомье мэдэхгүй байгаа. Мүнөө, олонхи колхозуудта—электричество ба радио бии. Советскэ Молдави болбол 52

электростанции байгуулаа. Село-нууд болбол хоорондоо шоссейна харгынууд ба телефонуудаар хол-ботой байна.

Молдавида, советскэ интелли-генциин олон мянганай отряд ургаба. Дүрбэн мянга гаран хургад, промшленнэ пред-риятинуудай мянгад специалис-тууд, агрономууд, избачууд, библиотекарнууд, искусствын хүдөөмэрилгэдэ, зуугаад врач-нууд—жэл бүхэндэ ургажэ байһан тэрэ отряд нимэ байна. Молдавиин хуралсалай дээдэ хургуулинуудта ба техникумууд-та 4000 шахуу студентнэр хуралсадаг. Практическэ хүдөө-мэри дээрэ ургаһан колхозно олон тоото бригадирнууд, ха-та-лабораторийн хүдөөмэрилгэдэ, трактористнууд ба комбай-нернууд хадаа советскэ бодото интеллигенци болонхой.

Республика дотор, техникыг ушалаһан, гайхамшаг кадрнууд турдаба. Мянгад стахановнууд бол-бол социалистическэ ажалай эрхм жэшэнуудыг, техникыг өсөртөн хүртэр хэрэглэлгые харууланад.

Энээн тухай, хүдөө аж-ахын Бүхэсоюзна выставка дээрэ «Ук-раинскэ ССР» гэжэ павильондо, Молдавскэ АССР-эй стейдүүд гэр-шэһэнэ. Молдавскэ эрхм МТС болохо—Воронковскэ МТС-ээр об-служивалагдаг 17 колхозуудтай 16-нын (тэдэний тоодо юһэн) даг байна.

Харуусалгата редактор Р.БИМБАЕВ.